

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Srednje šole pa slov. jezik.

Kar se tiče srednjih šol, ki jih imamo po naših krajih, pač ni veliko, če terjamo, naj se uči po gimnazijah v Mariboru, v Celju pa v Ptujju nekaj predmetov slovenski, s časom pa se naredé na njih slov. paralelke izključljivo s slov. podučnim jezikom.

Da se pa učiteljišče v Mariboru prestroji v popolnem slovensko, to terja že itak stvar sama, kajti na njem se izuči učiteljski zarod vsaj v prvi vrsti za slov. kraje. Od njega pa se torej le težko upa, da bode kos svoji težki nalogi, biti učenik izgola slovenskim otrokom, dokler se uči sam vseh reči le nemški.

Zato pa so tudi naši poslanci poskusili že večkrat in na večih krajih, da bi nam take šole pridobili, toda do sedmal je bilo pri nas vse trkanje zastoj in so vse te šole ostale, kakor so bile, nemške.

Samo zadnjikrat je naučni minister rekel, da še čaka le uspehov na onih srednjih šolah, ki imajo na Kranjskem in deloma na Primorskem že slov. poduk, po tem pa bo ukrenil, kakor mu bo sodilo. Gledé teh uspehov pa nam piše odlični prijatelj našega lista iz Ljubljane tako-le:

Pod prejšnjo vlado smo tudi na Kranjskem imeli skoro čisto nemške srednje šole ali gimnazije, da-si je v Ljubljani med 700 učencev blizu 600 Slovencev, v Kranju in v Rudolfovem pa malo ne sami Slovenci. Ko je bil naš sedanjí gosp. deželni predsednik baron Winkler l. 1881 postavljen od cesarja na prvo mesto v deželi, obrnil je svojo glavno skrb na šole in se na vso moč potrudil, da smo dobili naenkrat tri slovenske spodnje gimnazije v Ljubljani, kjer se uči nad 600 slovenskih učencev, v Kranju in v Rudolfovem. Poduk je za vse predmete slovenski, le za nemški in grški jezik je nemški.

Učenci, kakor se kaže, izvrstno se učé in dobro napredujejo. Zraven pa se tudi nemščina ne zanemarja in koncem 4. leta bodo pri pre-

stopu v višje gimnazije znali dovolj nemški, da bodo lahko naprej prišli.

Novi naučni minister dr. Gautsch se, kakor njegov prednik Conrad, sklicuje na slovenske gimnazije na Kranjskem in obeča, da bode tudi Slovincem na Štajerskem in v primorskih deželah dovolil enake šole, če se bodo dobre skazale na Kranjskem.

Tukaj prav želimo, da bi gosp. minister skratka prišel ogledat si naše gimnazije. Uveril se bode potem sam da so dobro urejene in da sme z mirno vestjo vpeljati enaki poduk za slovenske učence v Celju, Mariboru, Ptujju itd.

Zastran zgornjih gimnazij pa je kranjski deželni šolski svet že lani prosil vlado, da naj se nekateri predmeti slovenski podučujejo, ne pa vsi nemški, kakor dozda. In tudi v tem oziru upamo od prihoda g. ministra, da ne bo odrekel, ker bo videl dobre uspehe na spodnjih razredih.

Slovenstvo na Kranjskem sploh lepo napreduje. Deželni zbor, dež. šolski svet, deželni odbor, trgovinska zbornica, vsi imajo slovensko večino in tudi v vseh mestih, trgih in občinah razun v nemško-kočevskih so Slovenci na čelu.

Za ta srečni uspeh gre velika hvala gospodu, kateremu je cesar izročil vodstvo kranjske dežele in ki ni pozabil, da je sin slovenske matere. Zato uživa splošnje zaupanje in mi le želimo, da bi tudi naši bratje v sosednjih deželah kedaj bili tako srečni, imeti na čelu dežele, če že ne vnetih Slovencev, a vsaj Slovincem dobrohotnih mož.

Doslej gosp. dopisnik in kakor se vidi iz njegovih besed, ne bojé se Kranjci za slovenske paralelke, ki so jih srečno dobili, marveč se le veselé, da bi gosp. minister prišel ter se sam prepričal, kaki da so uspehi na slovenskih gimnazijah.

V oigled tega pa tudi mi iz srca želimo, da gosp. minister stori to kmalu ter nam pa potlej tudi dovoli to malo, česar ga mi prosimo

in kakor menimo z vso pravico. Do izobraženja ima vsako ljudstvo pravico. toda do tega se ne more povspeti, vsaj večina ne, dokler se njegovemu jeziku zapera pot do višjih šol.

Poštno-hranilnične knjižice.

Po avstrijskem cesarstvu je za državno hranilnico do letos nabiralo 4.172 pošt. od tega jih na Štajarsko pride 296, posebič na slovenski del naše dežele pa 94 nabiralnice.

Kdor prvokrat vloži vsaj 50 kr., dobi „vložno knjižico“ brezplačno. Takih so od 12. januarja 1883, ko je državna hranilnica začela delovati, pa do 28. februarja 1886 po celem cesarstvu izdali 712.538, med temi je 13.587 slovenskih, ostale so nemške, češke, poljske, rusinske, hrvatske, rumunjske, italijanske; izplačali so jih 198.153. med njimi 4.083 slovenskih; koncem letošnjega februarja je toraj med ljudstvom bilo 514.382 vložnih knjižic, od tega 9.504 slovenske, zadnjih bilo bi gotovo več, ko bi jih nekateri poštni uradniki preveč ne skrivali in jih ne dajali le na posebno zahtevanje vlagajočih oseb.

Poročevalec ima pred seboj „Izvestje“ ali račun, ki ga je c. kr. poštno-hranilnični urad na Dunaju izdal nedavno. Iz istega bi prav rad posnel vse slovenski del Štajerja zadevajoče podatke, toda ti bi v „Gospodarju“ zahtevali preveliko prostora. A da se vsaj deloma vidi, v kakšnji meri da se južni Štajarci poslužujejo poštne hranilnice, hočemo v sledečih vrsticah povedati, koliko vložnih knjižic so med ljudstvo razdajale poštne-nabiralnice po naših krajih.

V račun so vzete samo tiste knjižice, ki še jih vložniki v dotičnem letu do božičnih praznikov niso vrnili, katerih še toraj hranilnica ni izplačala in zavrgla. Za imenom posamezne poštne-nabiralnice stoji številka, katera kaže število v letu 1883 izdanih knjižic, številka za prvo črto stoječa pové isto za leto 1884, a številka za drugo črto razumeva se za leto 1885.

Apače 0-5-14, Bistrica pri Lembahu, 3-6-3, Bistrica slovenska 8-1-9, Bizeljsko 8-11-5, Brašlovce 4-9-5, Brezje 1-0-0, Brežice 63-13-25, Celje 311-112-124, Dobrna 28-16-23, Sv. Ilj v slov. goricah 0-0-11, Kozje 9-4-7, Vransko 55-13-11, Ehrenhausen 149-14-11, Ivnik 31-24-11, Ormož 35-28-12, Gomilsko 12-16-4, Konjice 53-15-9, Sv. Trojica v slov. goricah 16-7-3, Vojnik 11-5-2, Muta 21-10-10, Podstreda 0-0-0, Hrastnik 53-221-68, Jarenina 22-6-2, Juršinci 0-14-21, Hoče 0-22-8, Rače 15-7-9, Loka pri Zid. mostu 17-5-7, Lipnica 74-24-142, Podčetrtek 7-18-8, Ljubno 13-2-1, Lučane 41-24-15, Sevnica

38-28-19, Ljutomer 27-6-7, Mahrenberg 60-25-13, Maribor: kolodvor 61-41-34, Maribor: mesto 544-152-129, Maribor: sv. Magdalena 91-28-11, Ptujška gora 3-3-0, Ruše 13-3-8, Makovlje 15-6-2, Mislinje 135-148-1, Planina 3-1-5, Moškanci 11-3-3, Cmurek 121-11-9, Negova 17-2-4, Gornji grad 32-16-13, Oplotnica 9-5-3, Pilštanj 9-7-7, Ptuj 162-58-48, Poličane 20-8-13, Pesnica 46-6-4, Središče 0-6-1, Ponikva 13-3-6, Pragarsko 14-11-4, Mozirje 35-10-13, Polskava zgornja 6-3-6, Radgona 55-67-42, Rádenci 0-0-4, Rajhenburg 53-12-15, Ribnica 20-5-3, Rimske toplice 16-9-8, Rogatec 43-4-9, Žalec 26-7-11, Vozenica 63-22-10, Sv. Andrej v Leskovcu 1-1-0, Sv. Andrej na Goriškem 0-0-2, Sv. Barbara v Halozah 0-0-0, Sv. Jurij ob Ščavnici 0-0-0, Sv. Jurij ob južni železnici 19-13-1, Sv. Jakob na Goriškem 15-4-5, Sv. Lenart na Goriškem 37-8-8, Sv. Lovrencij v Pušavi 40-5-9, Šmarje 49-10-4, Sv. Miklavž pri Ormožu 9-8-7, Sv. Pavel v Savinjskeji dolini 54-8-17, Sv. Peter v Savinjskeji dolini 28-9-6, Sv. Peter pod svetimi gorami 23-14-5, Sv. Tomaž pri Ljutomeru 1-0-0, Sv. Urban pri Ptuj 4-7-3, Slatina 30-17-17, Zavrčje 0-0-0, Šoštanj 44-3-5, Velika nedelja 0-20-12, Spielfeld 35-9-2, Zidanmost 44-20-18, Štorje 9-2-5, Trbovlje 52-29-37, Laško 52-29-8, Videm 15-3-7, Vitanje 17-5-4, Slov. Gradec 271-23-8, Velenje 23-14-19, Vuhred 33-6-2, Selnica ob Dravi 3-0-0. Novo pošto z nabiralnico so letos dobili v Ivankoveh. Bodi še omenjeno, da jeden vložnik sme imeti samo jedno knjižico. Izmed 1000 ljudi na Štajerskem je 18 vložnikov, po celem cesarstvu na 1000 prebivalcev pride 21 knjižic.

Ker je poštna hranilnica vstanovljena v prvej vrsti za male varčevalce, zategavoljo bi bilo želeli, naj bi se je posluževal vsakdo, kdor pač kaj zasluži ali kakor si bodi drugače ima z denarjem opraviti, naj bi ne bilo hiše, kjer bi posamezni prebivalci ne imeli lastne vložne knjižice poštno-hranilnične. M. K.

Gospodarske stvari.

Sadjerejem na znanje.

Pri Cesarjevič-Rudolfovem sadjerejskem društvu se je že do sedaj toliko prošnikov in za tako veliko število požlahtnjenih drevesec oglasilo, da mlade moči našega društva daleč daleč presegajo. Če bi mi imeli še tri ali štiri takošnje vrte, kakoršnjega imamo sedaj enega zasajenega — družega tudi prostornega začnemo obsevat, oziroma zasajevati še to spomlad, kakor hitro sneg skopni in se zemlja osuši, — bi